

ת"פ 10510/12/21 - מדינת ישראל נגד אושר יצחק

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 10510-12-21 מדינת ישראל נ' יצחק

בפני בעניין: כבוד השופטת, סגנית הנשיא ענת חולתא
המאשימה: מדינת ישראל ע"י המתמחה עינב אבירם
נגד
הנאשם: אושר יצחק ע"י ב"כ עוה"ד אשרף שחדה

גזר דין

רקע:

1. ביום 1.3.22 הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המקור בעבירות: **ניסיון לקבלת דבר במרמה**, לפי סעיף 415 סיפא + סעיף 25 בחוק העונשין תשל"ז-1977, **מסירת ידיעות כוזבות** לפי סעיף 243 סיפא לחוק העונשין.

יוער, כי הציון בפרוטוקול הכרעת הדין לעניין קיומו של כתב האישום מתוקן הינו טעות קולמוס, כפי שבורר על ידי המזכירות לבקשת בית המשפט ומתועד בתרשומת בתיק.

על פי עובדות כתב האישום, בתקופה הרלוונטית הנאשם החזיק בבעלותו רכב מסוג 'סקודה אוקטביה'. בתאריך שאינו ידוע, אך לפני 13.08.20, הנאשם החליט להעלים את הרכב מתוך כוונה לרמות את חברת הביטוח בה מבוטח הרכב, באמצעות הצגת מצג שווא לפיו הרכב נגנב. בתאריך 12.08.20 פנה הנאשם לחברו תמיר ז"ל, וביקש ממנו להעביר את הרכב אל מחוץ לגבולות מדינת ישראל, במטרה להשאירו שם. לצורך כך סיכם הנאשם עם תמיר כי ישאיר את הרכב במנגנון ההנעה. בתאריך 13.08.20 בסמוך לשעה 02:00, חזר הנאשם מעבודתו והשאיר את מפתח הרכב במנגנון ההנעה. בהמשך הלילה, נהג תמיר ברכב ועבר את מעבר מיתר בשעה 03:43 באותו הלילה. תמיר השאיר את הרכב מחוץ לגבולות ישראל. בבוקר, בסמוך לשעה 08:30 הגיע הנאשם לתחנת המשטרה והודיע כי רכבו נגנב, ביודעו כי הינו מוסר ידיעה כוזבת. בתאריך 24.08.20 בסמוך לשעה 17:00, דיווח הנאשם לחברת הביטוח כי רכבו נגנב, ביודעו כי הדבר אינו נכון ובכוונה לקבל במרמה כספים מחברת הביטוח.

2. בהתאם להסדר הדיוני [ת/1] אליו הגיעו הצדדים סוכם, כי המאשימה תטען להטלת עונש ראוי של שלושה חודשי מאסר, הניתנים לריצוי בעבודות שירות אם הנאשם ימצא מתאים לכך וכי ההגנה תטען לעונש באופן חופשי. כן הופנה הנאשם לקבלת תסקיר, לבקשת ההגנה.

בתיק בית המשפט חוו"ד בתוקף ולפיה הנאשם מתאים לריצוי מאסר בעבודות שירות.

3. בתסקיר מיום **19.01.23**, פורטו קורותיו של הנאשם.

הנאשם בן 22, רווק, מתגורר עם אמו בבאר שבע ועובד כסוכן מכירות מזה כשנה. אביו נפטר לפני כחמש שנים. ברקע משפחות מרובות ילדים. הוריו נפרדו כשהיה כבן 4 שנים. מתאר קשר חיובי עם אמו. מסר כי לאביו ולאחיו עבר פלילי וקיימו אורח חיים בעייתי והוא אינו בקשר עם אחים אלה.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד ללא בגרות. תאר שמכיתה ז' לא נכנס לשיעורים כלל. ציין שאובחן בהפרעת קשב וריכוז. הנאשם סיפר שלא רצה להתגייס לצבא, אך בשל רצונה של אמו התגייס ל"חוות השומר", וערק יום לאחר שהחלה הטירונות. הנאשם נאסר בשל כך ולאחר מכן שוחרר משירות צבאי.

מבחינה רפואית, קיים רקע של אסתמה ואלרגיות.

לשבריו, עובד מגיל 15 ותמיד שאף לרווח כלכלי, גם על חשבון לימודיו. הנאשם מסר, כי שריו בחוב של כ-60,000 ₪ מהלוואה שנטל כדי לרכוש את הרכב נשוא כתב האישום. לדבריו, נטל הלוואה נוספת כדי לממן רכב נוסף, וכן כדי לממן את ההוצאות המשפטיות של ההליך.

הנאשם תיאר אירוע חד פעמי של שימוש בסם, בגינו נתפס על ידי גורמי אכיפת החוק. הנאשם לא הגיע לבדיקות שתן אליהן זומן בשירות המבחן.

הנאשם מודה בביצוע העבירה ולוקח אחריות מלאה. הנאשם מסר, כי לאור תקלות רבות ברכבו, החליט להוציא למכירה, ולאחר שהמכירה לא צלחה נענה להצעת חברו לרמות את חברת הביטוח בדרך זו. הנאשם ידע שהוא עובר על החוק. הנאשם מסר שהייתה זו החלטה פזיזה שנבעה מרצון לרווח כלכלי מהיר ושהוא סבור שלא יחזור על התנהגותו.

הנאשם לא הביע נזקקות טיפולית ולא היה מעוניין בהשתלבות בקבוצה. מסר, כי הוא משלם את המחיר בגין מעשיו, מבין את משמעות ההליך המשפטי בו הוא מצוי ומעדיף לבצע עבודות שירות.

שירות המבחן עמד על המערכת המשפטית המורכבת בה גדל הנאשם, ואת עצמאות הנאשם להשגת מטרותיו. הנאשם משולב בתעסוקה יציבה ולמרות זאת קיים דחף לרווח כספי מהיר, במקביל, שעמד בבסיס העבירה. הרושם הוא שהתנהגות ללא חשיבה מעמיקה לגבי השלכותיה מאפיינת את הנאשם.

שירות המבחן התרשם שקיימת נזקקות לטיפול וכי אם יקבל כלים מתאימים יוכל לגבש שגרת חיים תקינה. נוכח עמדות הנאשם, אין המלצה טיפולית ושירות המבחן ממליץ על

ענישה מוחשית בדמות מאסר, שירוצה בעבודות שירות.

טענות הצדדים

4. ביום 08.06.22 המאשימה הגישה את טיעוניה לעונש בכתב (**במ1**), וגם ההגנה הגישה את טיעונה לעונש בכתב (**במ2**).

המאשימה עמדה על הערכים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם ובהם בזבוז משאבי ציבור ופגיעה בביטחון הציבור, שכן העבירות בוצעו לצורך רווח כלכלי תוך ניסיון לפגוע בחברת הביטוח בצורה ישירה ולאחר הגשת תלונת שווא במשטרה. צוין, כי בעבירות אלה נגרם גם נזק עקיף לציבור המבוטחים שעל גבם מופנמות עלויות אלה. כן הפנתה המאשימה לפגיעה בציבור כתוצאה מהגשת תלונות שווא ועל חוסר ההגנות הבסיסית שטמונה בהם. כן הפנתה להשקעת המשאבים הכרוכה באיתור כלי הרכב, בחשיפת העבירות ובמניעת עבירות אלה.

המאשימה מפנה לנסיבות ביצוע העבירה, הכוללות תכנון מוקדם, היעזרות באדם נוסף כאשר הנאשם הוא הצפוי להרוויח מביצוע העבירה וחלקו משמעותי.

ביחס למדיניות הענישה הנוהגת, המאשימה הפנתה למספר אסמכתאות. להלן תמצית עיקרן:

רע"פ 6202/04 **מסיקה נ' מדינת ישראל** שם הורשע בעבירות של קשירת קשר לביצוע עוון וקבלת דבר במרמה, לאחר שמסר לחברת הביטוח מידע כוזב על גניבת רכבו וקיבל פיצוי כספי בגין כך. הנאשם נדון לעשרה חודשי מאסר בפועל. העונש אושר.

ת"פ 8062/07 **מדינת ישראל נ' בן יוסף ואח'**: הנאשמים הורשעו בכך שקשרו קשר, והעבירו לידי סוכן משטרה מכונית במטרה שיעביר אותה לשטחי הרשות והם יגבו את דמי הביטוי. על שני הנאשמים הוטלו 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות ושנת מאסר על תנאי.

ת"פ 6446-03-14 **מדינת ישראל נ' סרור** הנאשם הורשע בניסיון לקבלת דבר במרמה ומסירת הודעה כוזבת על עבירה מסוג פשע, לאחר שקשר קשר עם אחר להעברת רכבו לשטחי איו"ש, במטרה לקבל את תקבולי הביטוח. על הנאשם, ללא הרשעות קודמות, הוטלו חמישה חודשי מאסר, מאסר מותנה, התחייבות וקנס.

ת"פ 51208-10-19 **מדינת ישראל טושייב ואח'**: הנאשמים הורשעו בקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בכך שהונו את חברת הביטוח לאחר שפעלו להעברת כלי רכב לשטחים. בעקבות זאת, קיבל נאשם 1 רכב חלופי וכן 76,076 ₪ דמי ביטוח. על הנאשמים הוטלו 3 ו- 4.5 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ועונשים נלווים.

נוכח כל המפורט לעיל, ובהתאם להסדר הטיעון בין הצדדים, המאשימה עותרת להטיל את הנאשם שלושה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר מותנה וקנס משמעותי וכן פיצוי לחברת הביטוח. עונש, אשר לדעת המאשימה נמצא ברף הנמוך ביותר של הענישה.

יצוין עוד, כי הוסכם על המאשימה, כי במקרה זה חברת הביטוח לא ניזוקה באופן ישיר.

לאור האמור, המאשימה תעתור להשתת מאסר בן שלושה חודשים, אשר יכול שירוצו בעבודות שירות. זאת, בליווי מאסר מותנה, קנס משמעותי ופיצוי.

5. **ההגנה** הפנתה לכך, כי מדובר בעבירות הנעברות לרוב על רקע קשיים כלכליים. במקרה זה, נמנה עניינו של הנאשם ברף הלא גבוה של העבירות לאחר שהנאשם לא קיבל את תגמולי הביטוח וחזר בו מביצוע העבירה. על כן, הנזק שנגרם במקרה זה הוא מינימלי.

נטען, כי הונחה בביצוע העבירה על ידי אחר. נטען, כי בנסיבות אחרות אף היה טוען לביטול ההרשעה.

נטען, כי מבין כלל הגורמים, הנאשם הוא היחיד הנושא בתוצאות העבירה ונפגע ממנה שכן נותר ללא רכבו וגם ללא תקבולי הביטוח.

ביחס למדיניות הענישה הנוהגת, ההגנה הפנתה למספר אסמכתאות. ראו למשל:

א. ת"פ 24377-10-12 **מדינת ישראל נ' כרמלי ואח'**: הנאשמים הורשעו בעבירות של מסירת ידיעות כוזבות וניסיון לקבל דבר במרמה. נאשם 2 סיכם אם אדם שזהותו לא נמסרה כי יעביר את רכבו לשטחי יהודה ושומרון תמורת תשלום. לאחר מכן, פנה נאשם 1 לתחנת המשטרה וחברת הביטוח על מנת להגיש תלונה על גניבת הרכב. נאשם 1 נדון לשל"צ, קנס ומאסר מותנה, ואילו נאשם 2 נדון לקנס ומאסר מותנה.

יצוין ביחס לפסק דין זה, כי בית המשפט ציין נסיבות חריגות פרטניות אשר הובילו אותו להסתפק בענישה מקלה ביותר. נסיבות, אשר אינן מתקיימות בענייננו.

ב. ת"פ 21578-10-11 **מדינת ישראל נ' פלוני**: הנאשם הורשע בעבירות מרמה במשך תקופה ארוכה ונדון, משיקולי שיקום ומשיקולים פרטניים ספציפיים לשל"צ ומאסר על תנאי.

ג. ת"פ 3569-08 **מדינת ישראל נ' נקש**: הנאשמת הורשעה בניסיון קבלת דבר במרמה ומסירת ידיעה כוזבת, לאחר שהגישה תלונת שווא על גניבת רכבה, אותו מסרה לאחר. על הנאשמת הוטל צו של"צ בהמלצת שירות המבחן.

ד. ת"פ 44060-01-11 **מדינת ישראל נ' מחמוד**: הנאשם הורשע במסירת ידיעה כוזבת, ניסיון קבלת דבר במרמה ואי ציות לשוטר. על הנאשם הוטל עונש מוסכם של שלושה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ה. ת"פ 21205-06-13 **מדינת ישראל נ' פלוני** בית המשפט ביטל את הרשעתו של נאשם שהורשע במסר ידיעות כוזבות וניסיון לקבלת דבר במרמה.

יצוין, כי עיון בפסק הדין מצביע על נסיבות ביצוע עבירה וכן נסיבות פרטניות שונות מאד מענייננו ולא ניתן להקיש ממנו.

לדעת ההגנה, הפסיקה הנוהגת מלמדת, כי מתחם העונש ההולם נע בין ענישה צופה פני עתיד ועד ל-3 חודשי מאסר בעבודות שירות.

בנסיבות האישיות של הנאשם נטען, כי העונש לו עותרת המאשימה הוא ברף העליון של המתחם ואין מקום להטילו. בעניין זה נטענו הנסיבות הבאות:

הנאשם הינו גבר צעיר בן 22, אשר עשה את העבירה כשהיה בן 20, והוא ביצע את העבירה נוכח נסיבות כלכליות לא פשוטות. הרכב שבאמצעותו נעשתה העבירה נקנה על ידי מימוש הלוואות, ולאחר שגילה כי הרכב עמוס תקלות ניסה למכור אותו ללא הצלחה.

הנאשם הודה בחקירתו במשטרה, וסיפר כי עשה את המעשה בעקבות רקע כלכלי קשה, שנבע בין היתר מחובות ב-'שוק האפור'.

במהלך ההליך נפטר חברו של הנאשם, והנאשם הושפע ממותו.

הנאשם נעדר עבר פלילי. הנאשם מצטער על המעשה.

הנאשם חסך זמן שיפוטי כאשר הודעה בעובדות כתב האישום כמו שהן.

הנאשם לא השיג את כספי הביטוח. נהפוך הוא, הנאשם נותר עם מחסור כלכלי ונגרם לו נזק. טענה זו הועלתה בהקשר לרכיב ענישה כלכלי, שעל בית המשפט להתחשב בה ולא בכדי.

דין והכרעה:

6. מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה ולפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. ביישום עיקרון ההלימה וקביעת מתחם העונש במקרה קונקרטי, בית המשפט יתחשב בשלושת אלה: הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו; מדיניות הענישה הנוהגת; ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

7. רבות נכתב על הערכים החברתיים המוגנים בבסיס העבירה בגינה הורשע הנאשם. מרמה מסוג זה קלה יחסית לביצוע וקשה לחשיפה. תוצאת העבירה מגולמת, בסופו של דבר, בדמי הביטוח של כלל הציבור ובכך פוגעות בציבור בכללותו. במקרה בו כחלק מהמרמה מבוצע גם דיווח כוזב למשטרה, נפגע הציבור גם מהעסקת המשטרה בתלונת שווא, מהעמדת חשודים בפני חשדות שווא, וביצירת העיוות בסדרי העדיפויות של עבודת המשטרה ובאופן בו היא מקצה את משאביה.

בע"פ (ב"ש) 7163/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל נקבע:

"העבירה בה הורשע המערער הפכה למכת מדינה ולניסיון להשיג "כסף קל" על ידי הונאת חברות הביטוח, ויש לבער נגע זה. אין בנסיבותיו האישיות של המערער כדי

לגבור על האינטרס הציבורי של הטלת מאסר בפועל על עבירות אלה."

כן ראו גם ע"פ (ב"ש) 7413/01 מנטלמכר נ' מדינת ישראל:

"אנשים לא מעטים מבקשים להוציא כספים בטענות מרמה מחברות הביטוח, תוך הצגת מצג שרכבם נגנב. הדבר גורם נזק רב לחברות הביטוח, ומטיל גם מעמסה כספית על בעלי כלי הרכב הישרים, הנדרשים לשלם פרמיות גבוהות בשל הסיכונים שחברות הביטוח מקבלות עליהן."

8. לא ניתן לקבל את טיעון ההגנה לגבי הרקע הכלכלי לביצוע העבירות כנסיבה מקלה. מדובר במקרה שכיח בעבירות מסוג זה, בהם אנשים, נורמטיביים בדרך כלל, כדוגמת הנאשם, אשר נקלעים לקושי כלכלי, בוחרים להתמודד עם קשייהם בדרך פורצת גבולות של ביצוע עבירה והטלת תוצאות קשייו הכלכליים על הציבור. בדרך זו מעדיפים הנאשמים את טובתם האישית ואת רצונם לרווח מהיר על פני מגוון רחב של שיקולים ציבוריים וחברתיים: חסינות חברות הביטוח, תחושת הביטחון בציבור, הקצאת משאבים מיותרים של אכיפה משטרתית.
9. טיעון ההגנה כי מתחם העונש ההולם במקרה כגון זה צריך להתחיל מענישה צופה פני עתיד דינו להידחות הן נוכח העיון בפסיקה המנחה והן מסיבות נורמטיביות וערכיות הקשורות במצוות המחוקק להלימה בין מתחם העונש ובין האינטרסים הציבוריים. הטלת עונש צופה פני עתיד, או עונש שאינו כולל מאסר, מבלי שקיימים שיקולי שיקום משמעותיים ומובהקים, חוטאת לכוונת המחוקק ולערכים עליהם מחויב בית המשפט להגן. לעניין זה עיינתי בפסקי הדין של הערכאות הדיוניות אליהן הפנתה ההגנה, בצד אלה אליהן הפנתה המאשימה. לא מצאתי כי הטלת עונשים צופי פני עתיד בלבד משקפת את הפסיקה הנוהגת, ודאי שלא בעשור האחרון, אך גם קודם לכן, אלא אם קיימים שיקולי שיקום חריגים. הפסיקה הנוהגת מלמדת, על הנחייה עונשית להטלת עונשי מאסר, ולו לריצוי בעבודות שירות, בגין עבירות אלה.
- לעניין זה, בין היתר, להבדיל ממקרים ספורים. לעומת זאת, ככלל, בפסקי הדין של ערכאות הערעור מוטלים על נאשמים בעבירות מרמה דומות עונשי מאסר, אלא אם קיימים שיקולים משמעותיים של שיקום המצדיקים סטייה מהמתחם.
- לעניין זה ראו, בין היתר: רע"פ 3561/06 זילברמן נ' מ"י; ע"פ 71707/03 מסיקה נ' מדינת ישראל; ע"פ 15-02-33631-02 יוחנן נ' מדינת ישראל שם נדחה ערעור הנאשם על חומרת עונשו, לאחר שבית משפט השלום החליט להטיל עליו של"צ בהיקף 440 שעות, ₪ 10,000 קנס ומאסרים מותנים מכבידים. נקבע, כי רכיבי הענישה נועדו לאזן את העובדה שבית המשפט נמנע מהטלת עונש מאסר שזהו הכלל במקרים מעין אלה, נוכח שיקולי שיקום פרטניים.

בהינתן כל המפורט לעיל, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם בנסיבותיו של אירוע זה הוא מאסר שנע בין מספר חודשים, הניתנים לריצוי בעבודות שירות ועד שנת מאסר. מתחם הקנס הוא 2,500-15,000 ₪.

קביעת העונש המתאים בגדרי המתחם:

10. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יתחשב בית המשפט בשיקולים כלליים ובשיקולים

פרטניים, שאינם קשורים בנסיבות ביצוע העבירה. במקרה שבפניי מן הראוי לתת את הדעת לכך, שהנאשם צעיר בגילו וביצע את העבירה כאשר היה צעיר כבן 20. הנאשם ללא הרשעות קודמות. הנאשם לקח אחריות על מעשיו בשלב מוקדם של החקירה ומודה בביצועה. כעולה מתסקיר שירות המבחן, קיימים במקרה זה שיקולים של הרתעת היחיד אשר היו מצדיקים החמרת בענישה. עתירת המאשימה לעונש בנסיבותיו של הנאשם וכעולה מתסקיר שירות המבחן, היא מקלה מאד, אולי אף מקלה מדי. בשים לב לפרקטיקה הנוהגת שלא להטיל עונשים חמורים יותר מאלה שהמאשימה עותרת להם, בית המשפט לא יחרוג מענישה זו, אף שכלל נתוני המקרה מצדיקים זאת.

סוף דבר:

11. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים כמפורט לעיל אני מטילה על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 3 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

הנאשם יתייצב לריצוי המאסר ביום 20.08.23 ויבצע את עבודות השירות בהתאם להוראות הממונה.

מוסבר לנאשם כי עליו לעמוד בתנאי העבודה, וכי כל הפרה של תנאי עבודות השירות עלולה להביא להפסקה מנהלית של העבודות ולריצוי יתרת התקופה במאסר ממש.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך שלוש שנים מהיום, שלא יעבור עבירת מרמה, לרבות ניסיון.

ג. קנס בסך 3,000 ₪ או 15 ימי מאסר תמורתו.

לבקשת הנאשם, הקנס ישולם בחמישה תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 10.7.23.

את הקנס ניתן לשלם כעבור 3 ימים מהיום באחת מהדרכים הבאות:

- בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il
- מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון 073-2055000
- במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בהצגת בשוברי תשלום).

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ו' תמוז תשפ"ג, 25 יוני 2023, בהעדר הצדדים.